

Beheerevaluaties 2017

Schaopedobbe, Mandefjild, Kapellepôle, Liphústerheide en Hulstreed

In het begin van 2017 werd begonnen met het afronden van de beheerevaluaties van diverse heideterreinen in Zuidoost-Fryslân: Schaopedobbe, Mandefjild, Kapellepôle, Liphústerheide en Hulstreed. In totaal gaat het om 383 ha natuurterrein. Voor de veldbezoeken aan de gebiedjes werden twee inventarisatievrijwilligers en een SBB-collega uitgenodigd. Deze gebieden kennen een hoge biodiversiteit, met kwaliteitsbepalende soorten van vochtige en droge heide, zoals veenbies, roodborsttapuit en heideblauwtje. Ook zijn in de meeste gebieden nog kleine populaties reptielen aanwezig (adder, ringslang, levendbarende hagedis). Voor alle gebieden geldt dat de openheid en kwaliteit van heide en stuifzand vaak worden bedreigd door bos en bosopslag. In het Mandefjild en de Schaopedobbe is het behoud van een open heidelandschap zelfs een Europese verplichting vanwege de Natura2000-status. Het regelmatig afzetten van houtopslag en het ontwikkelen van bosranden ten koste van bos zijn daarom maatregelen die werden afgesproken. Op de Hulstreed zal om deze reden bijvoorbeeld een lariks-beukenbosje worden verwijderd, op enkele karakteristieke bomen na. Botanisch kansrijke plekken kunnen soms beter worden benut door ze vaker te maaien. In drie van de vijf gebieden vindt jaarrond- of drukbegrazing plaats. Ter onderscheiding willen we dit op de Liphústerheide en Hulstreed niet gaan doen. Vergrassing van heide bleek in de meeste gebieden erg mee te vallen. Grootschalig plaggen is daarom voorlopig niet nodig. Op de Kapellepôle onderzoeken we de mogelijkheid om een bosven weer vrij te stellen en in verbinding te brengen met de heide. Gezien de verschillende doelgroepen en soms grote aantallen bezoekers is een goede zonerings, met aandacht voor voldoende rustgebieden voor de fauna, van groot belang. Daarbij zijn toezicht en handhaving van de regels noodzakelijk. Qua informatievoorziening kunnen we meer doen met cultuurhistorische verhalen.

Ychtenerfeanpolder

Van mei t/m oktober stond de evaluatie van het beheer van de Ychtenerfeanpolder op de agenda. Ten westen van de Tjonger, tussen Bantega en Langelille, beheert It Fryske Gea een tiental rietveldjes en graslandjes onder de verzamelnaam Ychtenerfeanpolder. In totaal is het gebied 111 hectare groot. Bij het veldbezoek was ook P. Bosma van Wetterskip Fryslân aanwezig. Water is in deze gebieden immers een belangrijke stuurknop. Sommige graslandpercelen zouden wellicht als zomerpolder kunnen worden ingericht. Ook biedt het verbreden van sloten her en der kansen voor de natuur (libellen, ringslang). In de rietlanden bleek een te klein aandeel gemaaid. De moerasjes langs de Tjonger lopen gevaar te verbossen. Hier zal met behulp van vrijwilligers worden geprobeerd de bosopslag terug te zetten. In de Lange halen, Kamper- en Koepeinzepolder bestaat risico op verdroging, mede omdat het peil van de ringvaart waarschijnlijk wordt verlaagd. Lokaal zijn de kaden rondom deze gebieden lek. In de Lange halen is uitbreiding van het kleinschalige plagproject wat hier eerder werd uitgevoerd kansrijk. Qua beleving zijn hier niet zoveel mogelijkheden. Het eventueel zichtbaarder maken van huis Ter Velde, een eikenlaan en de eendenkooi bij de Lange halen zou in de toekomst wel mogelijkheden kunnen bieden.

Noard-Fryslân Bûtendyks

De grootste kluif van 2017 was de beheerevaluatie van Noard-Fryslân Bûtendyks. Met 4.689 hectare het grootste object dat It Fryske Gea beheert. Maar ook een nog relatief jong gebied aangezien de oudste zomerpolder pas in 1897 werd aangelegd. Na een startbijeenkomst werden drie thematische veldbezoeken georganiseerd met wisselende deelnemers van

Natuurmonumenten, FFF-Wadvogelwerkgroep, Wetterskip Fryslân, Rijkswaterstaat, Pachtvereniging, Gemeente Fewerderadiel, Garnalefabryk en drie zelfstandige onderzoekers.

De thema's waren: natuurdoelen en -beheer, beleving / recreatieve voorzieningen en waterbeheer / cultuurhistorische elementen.

Discussies die werden gevoerd gingen over:

- de achteruitgang van koloniebroedvogels
- de begrazingsintensiteit
- het bestrijden van akkerdistels
- verstoring door predatie en mensen

Tijdens een slotbijeenkomst werden op hoofdlijnen de volgende afspraken gemaakt:

- proberen meer te sturen op de gewenste vegetatiebeelden die we voor ogen hebben. Maaien kan daarbij wellicht vaker worden ingezet naast het reguliere beweidingsbeheer.
- beweiding van de (lage) kwelders extensiveren om te voorkomen dat kwetsbare pioniervegetaties worden vertrapt.
- werk maken van het verder afbouwen van het gebruik van mest buitendijks.
- intensiever beheer op akkerdistels. Daarbij hebben we de pachters ook wat te bieden: we gaan het loonwerk in eigen regie nemen en ook de kosten van extra distelbeheer nemen wij voor onze rekening.

Verder is nagedacht over een predatieprotocol dat zal worden besproken met de WBE, pachters en de wadvogelwerkgroep. De projectideeën voor Peazemerlannen en Holwert-West zijn nader uitgewerkt. Een idee om in de buitenste zomerpolders zilte lagunes te creëren, lijkt kansrijk en zal later worden uitgewerkt. Beleving van het gebied is op veel plekken al goed mogelijk, ondanks dat het wad en de zee niet overal kunnen worden ervaren. Dit zouden we graag op ca. 3 plekken beter willen faciliteren. Verder willen we zo goed mogelijk aansluiten bij lokale initiatieven. Qua zoning zien we nog geen problemen ontstaan omdat het gebied groot genoeg is. Bij de SNL-beheertypen hebben we geconstateerd dat het pakket schor en kwelder hier meer van toepassing is dan het nu aangewezen beheertype grootschalig duin- en kwelderlandschap. Dit zal worden besproken met de Provincie Fryslân.

En verder...

In december is een veldwerkplaats pingoruïnes in Drenthe aangegrepen als startmoment voor onze interne beheerevaluatie. Begin 2018 zal dit verder vorm worden geven tijdens een veldbezoek aan pingo's in de het noorden en zuiden van Fryslân. De hoofdlijn is wel duidelijk: bij pingoruïnes is de belangrijkste te behouden waarde de aardkundige en archeologische schat die zich in de bodem bevindt. Dat maakt dat veel beheermaatregelen discutabel zijn.

Met het afronden van de beheerevaluatie pingo's zijn we de klok rond en zijn sinds 2012 al onze natuurgebieden een keer geëvalueerd! Dat betekent dat we gaan beginnen met de tweede ronde, waarbij we starten met Ketlikerskar, Bûtenfjild, Petgatten de Feanhoop (en omgeving), Rysterbosk en als de tijd dat toe laat ook nog Fluezen & Fûgelhoeke.